URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2022. ГОДИНУ

Сарајево, јул 2023. године

Садржај

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА 2

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА 2
2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ 4

II ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ 6

1. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ РЕВИЗИЈЕ 6
2. КРИТЕРИЈУМИ КОРИШЋЕНИ У РЕВИЗИЈИ 6
3. ОЦЈЕНА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА 7
4. ПРЕПОРУКЕ ЗА 2022. ГОДИНУ (РЕЗИМЕ) 11
5. ОРГАНИЗАЦИЈА И РУКОВОЂЕЊЕ 11
6. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА 12
7. БУЏЕТ АГЕНЦИЈЕ ЗА 2022. ГОДИНУ 13
8. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ 13
   - 8.1. Преглед расхода и издатака из буџета 14
     - *8.1.1. Бруто плате* 14
     - *8.1.2. Издаци за употребу возила* 16
   - 8.2. Издаци за рад управних и надзорних одбора и других тијела 16
   - 8.3. Преглед прихода и примитака 17
   - 8.4. Биланс стања 18
9. ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС ЗАПОСЛЕНИХ (АНГАЖОВАНИХ) ЛИЦА 18
   - 9.1. Пензионисање запослених 18
   - 9.2. Уговори о дјелу 19
10. ЈАВНЕ НАБАВКЕ 20
    - 10.1. Набавка специјалног мониторинг возила 21
    - 10.2. Набавка специјалног мониторинг возила 21
    - 10.3. Набавка намјештаја 22
    - 10.4. Реализација уговора/оквирних споразума 23
11. КОМЕНТАРИ НА НАЦРТ ИЗВЈЕШТАЈА 24

ПРИЛОЗИ 24

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Мишљење независног ревизора се даје на основу проведене финансијске ревизије која обухвата ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Агенција) који обухватају: биланс стања на 31.12.2022. године, преглед прихода, примитака и финансирања по економским категоријама, преглед расхода и издатака из буџета, по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања, преглед дознака из текуће резерве буџета, за годину која завршава на тај дан и анализу извршења буџета – текстуални дио, укључујући и резиме значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји Агенције приказују истинито и фер, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2022. године и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу с прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење

Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI)[1]. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у одјељку *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја*.

Независни смо од Агенције у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

[1] Међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) дио су Оквира професионалних објава Међународне организације врховних ревизионих институција – IFPP оквира (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), који чине три нивоа објава: INTOSAI принципи (INTOSAI-P), међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) и INTOSAI смјернице (GUID).

Одговорности руководства за финансијске извјештаје

Руководство Агенције је одговорно за израду и фер презентацију финансијских извјештаја у складу с прихваћеним оквиром финансијског извјештавања на нивоу институција Босне и Херцеговине тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумијева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе услијед преваре или грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје, као и одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена, које су разумне у датим околностима.

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као цјелина сачињени без значајног погрешног приказивања услијед преваре или грешке и издати извјештај независног ревизора који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висок ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу с Међународним стандардима врховних ревизионих институција увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услијед преваре или грешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или збирно, утичу на економске одлуке корисника донесене на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије, у складу с Међународним стандардима врховних ревизионих институција, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказивања финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизионе поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизионе доказе који су довољни и примјерени да обезбиједе основ за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказивања насталог услијед преваре је већи од ризика насталог услијед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно изостављање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизионе поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о успјешности интерних контрола.
- Оцјењујемо примјереност коришћених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створило руководство.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и одражавају ли финансијски извјештаји трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

С руководством комуницирамо у вези с, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним налазима ревизије, укључујући и оне који се односе на значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Мишљење

У вези с ревизијом финансијских извјештаја Агенције за 2022. годину, извршили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Према нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације Агенције за 2022. годину у складу су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критеријуми за дату ревизију.

Основ за мишљење

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и ISSAI 4000 - Стандард за ревизију усклађености. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у одјељку *Одговорности ревизора за ревизију усклађености*.

Независни смо од Агенције у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње[2]

Не изражавајући резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на:

- недостатке у располагању службеним возилима *(тачка 8.1.2. Извјештаја);*
- ангажовање лица по уговору о дјелу за послове систематизованих радних мјеста, кроз дужи временски период *(тачка 9.2. Извјештаја);*
- утврђене недостатке у поступцима јавних набавки (*тачка 10. Извјештаја*).

Одговорности руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство Агенције је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу с прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврховито и законито коришћење расположивих средстава за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

[2] Одјељак којим ревизор скреће пажњу корисницима извјештаја на питања која су презентована или објелодањена у информацијама везаним за предмет ревизије, а које су, према ревизоровој професионалној просудби, јако важне за разумијевање таквих информација од стране корисника извјештаја; у ревизионој пракси овај одјељак се назива још и 'истицање питања'.

Одговорности ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе јесу ли активности, финансијске трансакције и информације у свим материјалним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура, како би прибавили ревизионе доказе о томе користе ли се средства за одговарајуће намјене и је ли пословање Агенције, према дефинисаним критеријумима, усклађено са релевантним законима и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање субјекта ревизије. Такође, наша одговорност подразумијева и оцјену финансијског управљања, функције интерне ревизије и система интерних контрола.

Сарајево, 26.7.2023. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Хрвоје Твртковић, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Нељад Хајтић, с.р.

ЗАМЈЕНИЦА ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Неда Мочевић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

1. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије су финансијски извјештаји Агенције за 2022. годину и усклађеност активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Циљ је да се изрази мишљење о томе јесу ли финансијски извјештаји поуздани и одражавају ли биланси у потпуности резултате пословања. Такође, циљ ревизије је процијенити примјењује ли руководство институције законе и прописе и користи ли средства за одговарајуће намјене, те оцијенити финансијско управљање, систем интерних контрола и функцију интерне ревизије.

С обзиром на то да се ревизија обавља испитивањем на бази узорка и да постоје инхерентна ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, поједине материјално значајне грешке могу остати неоткривене.

2. КРИТЕРИЈУМИ КОРИШЋЕНИ У РЕВИЗИЈИ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености. Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијевају процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило јесу ли предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени с одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају упоредне параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

За обављање финансијске ревизије коришћени су сљедећи критеријуми:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2022. годину[3]
- Закон о финансирању институција БиХ
  - Правилник о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ
  - Правилник о финансијском извјештавању институција БиХ
  - Одлуке о привременом финансирању институција БиХ за 2022. годину
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС)
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о управи и подзаконски акти
- Закон о ревизији институција БиХ

[3] Службени гласник БиХ, број: 42/22

- Закон о обавезним односима (дио који се односи на уговоре о дјелу).

3. ОЦЈЕНА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА

Канцеларија за ревизију је у извјештају о финансијској ревизији Агенције за 2021. годину дала мишљење с резервом на финансијске извјештаје за потцијењеност активе Биланса стања с 31.12.2021. године у износу од 15.000.000 КМ због неевидентираних потраживања у пословним књигама Агенције која се односе на пренос новчаних средстава Агенције на Јединствени рачун трезора. Скретање пажње на финансијске извјештаје је дато на неусаглашеност података из система обрачуна плата (ЦОИП) с кадровским подацима у погледу ефективног радног стажа запослених који је основ за обрачун додатка на плату на основу радног стажа.

Дато је позитивно мишљење на усклађеност са законима и другим прописима са скретањем пажње на:

- евиденције о коришћењу службених и специјализованих возила нису у свим случајевима потпуне и не садрже адекватне елементе за документовање коришћења возила у пословне сврхе
- путем уговора о дјелу се ангажују лица дужи временски период за обављање послова систематизованих радних мјеста, као и послова који нису у опису постојећих радних мјеста, а трајног су карактера
- није донесен и објављен план јавних набавки Агенције за 2021. годину, а код поступака јавних набавки су утврђени одређени недостаци и слабости.

У Извјештају су дате препоруке у циљу отклањања уочених неправилности, недостатака и слабости. Препоруке из претходног периода чија је реализација била у току нису поновљене, али се њихова реализација континуирано прати у наредном периоду.

Утврдили смо да је Агенција у 2022. години од укупно 19 претходно датих препорука, реализовала десет, четири није реализовала, за двије препоруке нисмо могли оцијенити реализацију док је реализација за три препоруке у току.

У наредној табели (Табела 1) приказан је преглед оцјене реализације претходно датих препорука.

Табела 1. Детаљан преглед оцјене реализације претходно датих препорука

Бр. преп.	Препоруке из извјештаја за 2021. годину	Оцјена реализације у 2022. години	Статус
1.	Агенција треба унаприједити интерне контроле везане за стална средства у погледу ажурног евидентирања истих у Главну књигу током обрачунског периода.	Агенција је извршила ажурно евидентирање набављених сталних средстава у својим пословним књигама.	✓
2.	Препоручујемо Агенцији да унаприједи начин извјештавања о обављеним активностима годишњег пописа сталних	Увидом у извјештај о проведеном попису констатовано је свеобухватније	✓

Бр. преп.	Препоруке из извјештаја за 2021. годину	Оцјена реализације у 2022. години	Статус
	средстава и утврђеног чињеничног стања од стране комисије.	извјештавање о чињеничном стању сталних средстава.	
3	Агенција треба приликом сачињавања финансијских извјештаја у потпуности поступати у складу с одредбама Правилника о финансијском извјештавању институција БиХ.	Агенција је приликом сачињавања финансијских извјештаја поступила у складу с одредбама Правилника о финансијском извјештавању институција БиХ. Међутим, поједине позиције из биланса стања нису описане у биљешкама уз финансијске извјештаје.	
4.	Агенција је дужна извршити провјеру радног стажа за све запослене и на основу извршених провјера предузети мјере у циљу усклађивања остварених права запослених с утврђеним чињеничним стањем.	Иако је Агенција формирала Комисију и утврдила чињенично стање везано за исплату додатка на основу радног стажа нису извршене корекције у погледу будућих исплата.	
5.	Агенција је дужна обезбиједити да дневне евиденције о употреби службених возила, на основу којих је могуће потврдити да је коришћење возила настало у пословне сврхе, буду уредне и одговарају стварном стању.	Поново су уочени недостаци у евиденцијама о употреби службених возила.	
6.	Уплате средстава од осигуравајућих друштава, као и издаци који произлазе након настанка штетних догађаја, требају бити евидентирани у Главној књизи Агенције, у свим случајевима, поштујући бруто принцип евидентирања пословних промјена.	Уплата средстава од осигуравајућег друштва у 2022. години евидентирана је у главној књизи Агенције.	
7.	Потребно је, у координацији са Савјетом министара БиХ, ускладити Одлуку о утврђивању накнаде за рад члановима Савјета Агенције са важећим законским одредбама.	И даље, Одлука о утврђивању накнаде за рад члановима Савјета Агенције није усклађена с важећим законским одредбама.	
8.	Агенција је дужна укњижити потраживања на основу преноса новчаних средстава на Јединствени рачун трезора.	Агенција је укњижила потраживања на основу преноса новчаних средстава на Јединствени рачун трезора.	

Бр. преп.	Препоруке из извјештаја за 2021. годину	Оцјена реализације у 2022. години	Статус
9.	Агенција је дужна интерне премјештаје и распоређивање запослених обављати у складу са Правилником о интерном премјештају и распоређивању запосленика у институцијама БиХ.	Агенција је интерне премјештаје и распоређивање запослених обављала у складу са Правилником о интерном премјештају и распоређивању запосленика у институцијама БиХ.	✓
10.	Сматрамо да ангажовање по уговорима о дјелу треба користити само у изузетним случајевима, за конкретне послове ограниченог временског трајања који се не могу сматрати пословима систематизованих радних мјеста у Агенцији.	И даље је присутан ангажман лица на основу уговора о дјелу на пословима који имају трајни карактер.	✗
11.	Агенција треба обезбиједити да лица ангажована путем уговора о дјелу, у свим случајевима, израђују детаљне извјештаје о обављеним конкретним пословима.	Већина лица ангажованих путем уговора о дјелу израђивала је детаљније извјештаје о обављеним пословима.	●
12.	Агенција је дужна правовремено донијети план јавних набавки на основу одобреног финансијског оквира, уз примјену принципа транспарентности објављивањем на веб-страници Агенције.	Агенција је благовремено донијела план јавних набавки и исти, уз измјене и допуне, објавила на својој веб-страници.	✓
13.	Агенција треба, код набавки одржавања опреме, обезбиједити листу основних резервних дијелова у циљу обезбјеђења елемената за праћење оквирног споразума.	Агенција у 2022. години није проводила набавке одржавања опреме те реализацију дате препоруке нисмо могли оцијенити.	⏸
14.	Агенција треба, код планирања набавки роба широке потрошње, више пажње посветити анализирању и исказивању стварних потребних количина, као и обезбиједити документованост истраживања тржишта као предуслов за реалнију процјену вриједности набавке.	У 2022. години Агенција није проводила поступак набавке роба широке потрошње те реализацију дате препоруку нисмо могли оцијенити.	⏸
15.	Агенција треба, код комплексних процедура јавних набавки, посветити дужну пажњу приликом евалуације понуда узимајући у обзир све захтјеве утврђене тендерском документацијом.	Приликом евалуације понуда комплексних процедура јавних набавки Агенција је узела у обзир све захтјеве утврђене тендерском документацијом.	✓
16.	Приликом планирања комплекснијих процедура јавних набавки и израде тендерске документације, потребно је	Агенција је у односу на претходни период реалније вршила процјену рокова за	●

Бр. преп.	Препоруке из извјештаја за 2021. годину	Оцјена реализације у 2022. години	Статус
	да Агенција реалније процијени рокове за извршење уговора узимајући у обзир и претпоставке које сама Агенција мора обезбиједити како би реализација уговора од стране добављача била могућа у задатим оквирима, избјегавајући ризик потенцијалних судских спорова.	извршење уговора, али још увијек има простора за побољшање.	

Бр. преп.	Препоруке из претходних извјештаја[4]	Оцјена реализације у 2022. години	Статус
3/2019	Агенција треба рационално приступити одобравању службених путовања уз претходну анализу трошковне оправданости и користи за остваривање циљева пословања, имајући у виду бројност особља, трајање путовања и процјену ефеката ових путовања.	Агенција је вршила претходну анализу трошковне оправданости службених путовања. Исти су значајно смањени у односу на претходну годину.	✓
10/2020	Агенција је дужна да процјену вриједности набавке врши на начин прописан Законом о јавним набавкама, те да у складу с тим све трошкове везане за одређену набавку укључи у процијењену вриједност без ПДВ-а	Агенција је процјену вриједности набавки вршила у складу са Законом о јавним набавкама.	✓
11/2020	Потребно је да Агенција у циљу поштовања основних принципа јавних набавки из члана 3. Закона о јавним набавкама анализира све фазе поступка јавне набавке по пројектима и сагледа ризике са којима се суочава у поступцима, а који могу утицати на ограничење конкуренције.	Агенција је проводила поступке јавних набавки у складу с чланом 3. Закона о јавним набавкама и омогућила конкурентност у провођењу истих.	✓

За означавање статуса препорука у погледу њихове реализације коришћени су сљедећи симболи: ✓ реализоване препоруке, ● препоруке чија је реализација у току, ⊗ нереализоване препоруке, ⏸ препоруке које нису могле бити оцијењене у ревидираном периоду.

Препоруке чија је реализација у току ће бити предметом даљег праћења до тренутка док се не реализују у цијелости или до оног тренутка када ревизор, узимајући у обзир разуман протекли рок, процијени да ове препоруке нису реализоване. У складу с тим, у овом извјештају нису дате нове препоруке за ревидиране процесе на које се такве препоруке односе, али је за ове процесе дат опис стања и проведених активности.
Препоруке које нису могле бити оцијењене у овом циклусу ревизије ће бити оцијењене кад се за то стекну услови.

[4] Све препоруке дате у извјештајима о обављеној финансијској ревизији претходних година чија је реализација била у току или нису оцијењене у извјештају за 2021. годину

4. ПРЕПОРУКЕ ЗА 2022. ГОДИНУ (РЕЗИМЕ)

Извјештајем о обављеној ревизији за 2022. годину обухваћено је девет препорука. Исте су дате због утврђених неусклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Од укупног броја датих препорука, четири препоруке се односе на неправилности, недостатке и слабости идентификоване у претходним извјештајима, које нису отклоњене у 2022. години, те су, у складу с тим, такве препоруке поновљене у овом извјештају.

У табели која слиједи (Табела 2) приказани су подаци о датим препорукама за 2022. годину (сегмент ревизије, предмет ревизије и статус), а препоруке су детаљно презентоване по процесима у извјештају.

Табела 2. Препоруке за 2022. годину

Бр. преп.	Тачка извјештаја	Ревидирани процес (наслов)	Предмет ревизије		Статус препоруке[5]	
			Финансијски извјештаји	Усклађеност	Нова препорука	Поновљена препорука
1.	6.	Функционисање система интерних контрола		●	●	
2.	8.1.1.	Бруто плате	●			●
3.	8.1.2.	Издаци за употребу возила		●		●
4.	8.2.	Издаци за рад управних и надзорних одбора и других тијела		●		●
5.	9.1.	Пензионисање запослених		●	●	
6.	9.2.	Уговори о дјелу		●		●
7.	10.1.	Набавка специјалног мониторинг возила		●	●	
8.	10.2.	Набавка специјалног мониторинг возила		●	●	
9.	10.3.	Набавка намјештаја		●	●	

5. ОРГАНИЗАЦИЈА И РУКОВОЂЕЊЕ

Унутрашња организација и начин рада Агенције дефинисани су Правилником о унутрашњој организацији из 2019. године те измјенама истог из 2020, 2021. и 2022.

[5] Статус подразумијева нову или поновљену препоруку. Нереализоване препоруке из претходног периода су, након утврђеног чињеничног стања, поновљене.

године. Истим су систематизована радна мјеста за 267 извршилаца, а 31.12.2022. године попуњено је 131 радно мјесто. Правилник о унутрашњој организацији доноси генерални директор Агенције[6].
Наведеним Правилником рад Агенције је, поред Кабинета генералног директора, организован у пет подручја и пет сектора од којих су два сектора смјештена у Бањој Луци и Мостару.

Агенцијом руководи генерални директор, именован 14.7.2020. године на период од четири године[7], и Савјет Агенције[8]. Савјет Агенције броји седам чланова које именује Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на период од четири године, са могућношћу само још једног поновног именовања.
Чланови Савјета именовани су у децембру 2013. године, на период од четири године. Тренутно Савјет броји пет чланова. Парламентарна скупштина БиХ је 2017. године разријешила дужности једног члана Савјета, а други члан је поднио оставку током 2020. године. Током година покренуте су одређене активности везане за приједлог именовања нових чланова, међутим, исте никад нису реализоване. До окончања завршне ревизије још увијек није извршено именовање нових чланова Савјета. Савјет у тренутном сазиву обавља своје послове и пет година након истека мандата.

Још увијек није извршено именовање нових чланова Савјета Агенције.

6. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

Агенција је одговорна за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усклађеност пословања са законима и другим прописима.

Финансијско управљање и контрола

Агенција је у претходном периоду сачинила и у 2022. години ажурирала основна документа за успоставу система финансијског управљања и контроле у складу са Законом о финансирању институција БиХ[9], Приручником за финансијско управљање и контролу и важећим Смјерницама за провођење процеса управљања ризицима у институцијама БиХ. Годишњи извјештај о систему финансијског управљања и контроле је благовремено достављен Централној хармонизацијској јединици Министарства финансија и трезора БиХ.

Функционисање система интерних контрола

Поступцима ревизије уочили смо слабости у функционисању интерних контрола у Агенцији које се односе на издатке за одјећу, униформе и платно. Наиме, Агенција је набавила униформе и заштитну опрему за запослене који раде на пословима

[6] Агенција је основана Законом о комуникацијама БиХ као функционално независна те Правилник о унутрашњој организацији Агенције није обавезан пролазити процедуру усаглашавања с одлукама Савјета министара БиХ. Такође, ни Савјет Агенције није у обавези дати сагласност на предметни правилник.
[7] Службени гласник БиХ, број: 44/20
[8] Савјет има функцију апелационог тијела на одлуке које доноси генерални директор
[9] Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22

обезбјеђења[10] и радио-мониторинга[11] у вриједности од 5.657 КМ. Агенција је од 2015. године на предметну набавку утрошила укупно 23.351 КМ без одговарајућег интерног акта који дефинише потребу такве врсте набавке.

ПРЕПОРУКА 1

Агенција треба интерним актом регулисати услове за набавком униформи и заштитне опреме као и употребу истих.

7. БУЏЕТ АГЕНЦИЈЕ ЗА 2022. ГОДИНУ

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2022. годину, Агенцији су одобрена средства у укупном износу од 10.474.000 КМ (текући издаци 8.474.000 КМ и капитални издаци 2.000.000 КМ). Буџетом је одобрено 146 запослених, а на 31.12.2022. године у Агенцији су биле 132 запослена лица. Просјечан број запослених у 2022. години за које су исплаћене бруто плате у Агенцији био је 126.

Агенција је своје активности до усвајања буџета за 2022. годину финансирала на основу одлука о привременом финансирању за прва два тромјесечја.

Током године извршена су усклађивања буџета која се односе на сљедеће:

- пренесена средства за програме посебних намјена у износу од1.754.114 КМ
- примитке од продаје возила и средства на основу наплате премије осигурања у износу од 104.202 КМ
- одобрена средства из текуће резерве у укупном износу од 65.500 КМ[12].

Према наведеном, Агенција је у 2022. години располагала средствима у укупном износу од 12.397.816 КМ, а укупно је реализовано 10.041.180 КМ.

Агенција је извршила преструктурисање расхода буџета које је одобрило Министарство финансија и трезора БиХ. Преструктурисање расхода је извршено у укупном износу од 60.000 КМ.

8. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Агенција је сачинила Годишњи финансијски извјештај за 2022. годину и доставила га надлежним органима и институцијама у складу са важећим прописима и у утврђеном року. Анализом биљешки уз финансијске извјештаје можемо констатовати да је Агенција детаљно образложила ставке прихода и расхода. Међутим, за структуру билансних позиција Агенција је, у текстуалном дијелу, пропустила образложити и вриједносно исказати стања обавеза и разграничених расхода за текућу годину што није у складу с одредбама Правилника о финансијском извјештавању институција БиХ.

[10] Панталоне, јакне, џемпери, мајице и ципеле
[11] Јакне с капуљачом, хлаче, водонепропусне чизме и ципеле, термо подмајице итд.
[12] Одлука Савјета министара БиХ о одобравању средстава текуће резерве за исплату једнократне новчане помоћи запосленима у институцијама БиХ (Службени гласник БиХ, број 4/23)

По питању анализе биљешки уз финансијске извјештаје дали смо препоруку у претходној години (препорука бр. 3 у Табели 1) те смо оцијенили како Агенција предузима активности које су претходно презентоване, што ће бити предметом даљег праћења до окончања имплементације.

Агенција је такође сачинила Извјештај о утрошку средстава и реализације Одлуке Савјета министара БиХ о коришћењу акумулисаног вишка прихода над расходима[13] за период 01.01.-31.12.2022. године.

8.1. Преглед расхода и издатака из буџета

У прегледу расхода и издатака по економским категоријама-збирно, у периоду од 1.1. до 31.12.2022. године, укупно остварени расходи исказани су у износу од 10.041.180, што је за 2.356.636 КМ мање у односу на укупан коригован буџет. Расходи из непосредне потрошње исказани су у износу од 8.587.910, а вриједносно значајнији се односе на: бруто плате (5.142.401 КМ), накнаде трошкова запослених (564.889 КМ), издатке за текуће одржавање (311.220 КМ) и уговорене и друге посебне услуге (203.457 КМ).

Агенција је на име Програма посебних намјена евидентирала извршење расхода у износу од 1.453.270 КМ.

Преглед расхода и издатака из буџета приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.

У даљем тексту наводимо налазе ревизије, стање по процесима за које су дате препоруке у ранијем периоду чија реализација је у току, као и одређена објелодањивања чињеница о значајним расходима реализованим у 2022. години.

8.1.1. Бруто плате

Укупно остварене бруто плате и накнаде из плата, порези и доприноси са 31.12.2022. године износе 5.142.401 КМ, од тога нето плате и накнаде из плата износе 3.030.676 КМ, а порези и доприноси 2.11.1.728 КМ. У оквиру бруто плата врши се исплата регулаторног додатка на плату који остварује одређен број запослених.

Плате и накнаде обрачунавају се на основу коефицијената утврђених у Закону о платама и накнадама у институцијама БиХ и регулаторног додатка на плату за одређене категорије запослених.

Право на регулаторни додатак на плату имају запослени Агенције који обављају најсложеније стручне послове, који су у потпуности или дјелимично, директно везани за функцију регулатора. Остваривање права на додатак на плату регулисано је Одлуком о условима и начину остваривања права на додатак на плату на основу обављања стручних

[13] Одлука Савјета министара БиХ о начину коришћења средстава акумулисаног вишка прихода над расходима Агенције, Службени гласник БиХ, број 58/16 и Одлука Савјета министара БиХ о начину коришћења средстава акумулисаног вишка прихода над расходима Агенције, Службени гласник БиХ, број 20/19

послова директно везаних за функцију регулатора запослених у Агенцији[14]. Висина регулаторног додатка се према утврђеним критеријумима (сложеност послова и послови и задаци из описа послова радних мјеста) креће у износу од 10 до 50% од основне плате у складу с Одлуком генералног директора о утврђивању висине регулаторног додатка запослених у Агенцији. Наиме, сва радна мјеста у институцији са високом стручном спремом, осим радног мјеста генералног директора, остварују право на додатак у одређеном проценту. Од 131-ог запосленог 25 запослених не остварује право на додатак.

Ревизијом издатака у оквиру позиције бруто плата по питању **додатка на плату на основу радног стажа** утврђено је сљедеће:

Тестирањем обрачуна плата и увидом у помоћне евиденције кадровске службе Агенције, у претходном периоду, утврђено је да за одређен број запослених постоје неслагања у погледу радног стажа. Број година радног стажа евидентираног у систему за обрачун плата (ЦОИП) не одговара ефективном радном стажу запослених. Наведена разлика се појавила ради посебног стажа који је укључен у ефективни радни стаж.

Радни стаж представља основ за утврђивање коефицијента за обрачун минулог рада. Законом о платама и накнадама у институцијама БиХ[15] је дефинисано да се додатак на плату на основу радног стажа обрачунава као додатак од 0,50% на основну плату за сваку започету годину ефективног стажа, а највише до 20% од основне плате.

Агенција је, по датој препоруци из претходне године, формирала Комисију за провјеру стажа запослених. Комисија је сачинила Извјештај о утврђеном чињеничном стању (подаци добијени из увјерења о ефективном стажу надлежних фондова за пензијско и инвалидско осигурање) у погледу ефективног радног стажа запослених код којих је утврђено неслагање података. Посљедица утврђених неслагања су обрачунате накнаде у вишем износу.
Након што је у децембру 2022. године Комисија утврдила чињенично стање, Агенција није предузимала активности на корекцијама минулог стажа.
За поступање по утврђеним неслагањима, у случајевима више обрачунатих накнада, у Агенцији су става да је потребно да Министарство финансија и трезора БиХ Инструкцијом пропише начин поступања.
Према томе, Агенција је и поред чињенице да је анализом додатка на плату на основу радног стажа утврђено да се исти не исплаћује у складу са Законом о платама и накнадама у институцијама БиХ наставила са исплатама без извршених корекција наведеног додатка у текућем периоду.

ПРЕПОРУКА 2

Агенција је дужна да обрачун додатка на плату на основу радног стажа запослених врши у складу са Законом о платама и накнадама у институцијама БиХ.

[14] Одлука Савјета Агенције, Службени гласник БиХ, број 30/18, 54/18 и 63/19.
[15] Службени гласник БиХ, број 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18 и 32/20

8.1.2. Издаци за употребу возила

Укупни издаци за употребу службених возила са 31.12.2022. године износе 87.396 КМ. Најзначајнији издаци за службена возила се односе на издатке за гориво (39.962 КМ), материјал и услуге поправке возила (12.187 КМ) и осигурање возила (20.771 КМ).

Употреба возила Агенције регулисана је Правилником Савјета министара БиХ[16] и интерним актима Агенције[17] према којима Агенција има право на три службена возила и осам специјалних возила (пет специјалних мониторинг возила те три специјална путничка/теренска возила). На 31.12.2022. године Агенција је располагала са три службена и седам специјалних возила (четири специјална мониторинг и три специјална путничка/теренска возила).

Анализом путних налога за коришћење службених и специјализованих возила констатовали смо сљедеће неправилности: уочени су случајеви плаћања цестарине путем TAG[18] уређаја, а да у налогу није евидентирано коришћење тог возила на наведени дан; у налогу за возило је уочено евидентирање локо вожње, а исто је коришћено за даље релације што смо потврдили увидом у извјештај о коришћењу TAG уређаја, у одређеним случајевима уочено је преправљање података на налогу (километража) као и неуписивање пређених километара у колони предвиђеној за ту намјену.

ПРЕПОРУКА 3

Агенција је дужна обезбиједити да дневне евиденције о употреби службених возила, на основу којих је могуће потврдити да је коришћење возила настало у пословне сврхе, буду уредне и одговарају стварном стању.

8.2. Издаци за рад управних и надзорних одбора и других тијела

Издаци за рад Управног и Надзорног одбора и других тијела су остварени у износу од 30.321 КМ, а исти се односе на исплату накнаде за рад члановима Савјета Агенције.

Ни у 2022. години Одлука о утврђивању накнаде за рад члановима Савјета Агенције није усклађена с одредбама Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ[19].

Савјет Агенције је сматрао да није утемељено доношење било каквог акта којим би се мијењала висина накнаде, јер је накнада члановима Савјета утврђена Одлуком Савјета министара БиХ о утврђивању накнаде за рад члановима Савјета Агенције[20]. Према наведеној Одлуци, висина накнада износи 1.000 КМ за предсједавајућег Савјета, а 900

[16] Службени гласник БиХ, број 26/14, 81/14, 78/15, 42/17, 53/17, 34/18, 5/19, 81/19, 54/20 и 80/20
[17] Правилник о условима и начину коришћења, управљања, одржавања и регистрације службених моторних возила Агенције из 2019. године и измјеном из 2020. године те Правилник о начину коришћења специјализованих службених возила из 2015. године те његовом измјеном из 2019. године
[18] Уређај за аутоматско плаћање путарине приликом коришћења ауто-пута.
[19] Чланом 39. став (1) Закона дефинисано је да се накнада за рад у управним, надзорним и другим радним органима утврђује подзаконским актом који доноси Савјет министара БиХ, а чланом 57 а дефинисано је да су Институције БиХ биле дужне ускладити своје подзаконске акте с чланом 39. овог Закона у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.
[20] Службени гласник БиХ број: 90 од 1.10.2010. године и 98/10 од 18.11.2010. године

КМ за чланове Савјета Агенције. Међутим, накнада се исплаћује у складу са законом односно максимално до висине основице за обрачун плата запосленима у институцијама БиХ.

Агенција је у септембру 2021. године упутила Савјету министара БиХ Информацију у вези с примјењивости члана 39. Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ на Савјет Агенције. У Информацији Агенција наводи да не постоји основ да се одредбе наведеног члана Закона о платама примјењују на чланове Савјета Агенције због специфичности избора, начина функционисања и финансирања овога тијела.

Генерални секретаријат Савјета министара БиХ је актом од 01.12.2022. године обавијестио Агенцију да је Савјет министара размотрио Информацију у вези с примјеном члана 39. Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ, али да иста није добила потребну већину ни у првом ни у другом кругу гласања те предложени закључци нису усвојени.

ПРЕПОРУКА 4

Потребно је, у координацији са Савјетом министара БиХ, ускладити Одлуку о утврђивању накнаде за рад члановима Савјета Агенције са важећим законским одредбама.

8.3. Преглед прихода и примитака

Укупно остварени приходи и примици по економским категоријама у периоду од 1.1. до 31.12.2022. године, исказани су у износу од 10.614.963 КМ, што је за 464.963 КМ више у односу на приходе и примитке планиране за 2022. годину.

Значајни приходи односе се на приходе од редовних техничких накнада за дозволе (10.476.296 КМ). Приходи од дозвола се уплаћују на рачун Агенције из којих се, према Закону о комуникацијама финансира пословање Агенције. Исти се састоје од накнада за дозволе за оператере фиксне телефоније (8.985.616 КМ), накнада за дозволе у радио-комуникацијама (1.076.037 КМ), накнада од дозвола за емитовање (340.045 КМ), накнаде за административно-техничку обраду захтјева (74.568 КМ) и накнаде по Закону о слободи приступа информацијама (30 КМ).

Приходи остварени на основу накнаде за коришћење радио-фреквентног спектра (23.623.815 КМ) и новчаних казни (9.500 КМ) представљају приходе буџета институција и уплаћују се на Јединствени рачун трезора. Исти нису исказани у главној књизи Агенције. Агенција врши обрачун и фактурисање те усаглашава помоћне евиденције наплаћених прихода два пута годишње с Министарством финансија и трезора БиХ.

Вишак прихода над расходима Агенције износи 2.019.204 КМ[21] и разлика је остварених прихода (10.607.114 КМ) и расхода (8.587.910 КМ) Агенције. Одлуке о коришћењу акумулисаног вишка прихода над расходима Агенције доноси Савјет министара БиХ у

[21] Напомињемо да су приходи из Обрасца 1. Годишњег финансијског извјештаја умањени за дио прихода у износу од 7.849 КМ који су уплаћени на Јединствени рачун трезора.

складу са Законом о финансирању институција БиХ и Законом о комуникацијама[22]. Такође, на основу наведених одлука, Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства комуникација и транспорта БиХ, доноси одлуке о употреби ових средстава.

Преглед прихода и примитака приказан је у Табели III у прилогу Извјештаја.

8.4. Биланс стања

У билансу стања на 31.12.2022. године исказана су укупна средства у износу од 38.767.815 КМ. Укупне обавезе с изворима средстава исказане су у износу од 18.664.021 КМ.

Значајне ставке биланса стања односе се на новчана средства (22.246.928 КМ), краткорочна потраживања (1.680.108 КМ), неотписану вриједност сталних средстава (14.805.759 КМ), обавезе према добављачима (257.964 КМ), обавезе према запосленима (653.470 КМ) и краткорочна разграничења (2.925.641 КМ).

Новчана средства исказана су у износу од 22.246.928 КМ, што је у односу на претходну годину више за 17.523.434 КМ. Иста се састоје од жиро рачуна (21.802.504 КМ[23]), благајне (298 КМ) и девизних рачуна (444.126 КМ). Агенција је 26.12.2022. године поднијела Захтјев Министарству финансија и трезора БИХ за повраћај раније трансферисаних средстава у износу од 15.000.000 КМ на трансакциони рачун Агенције. Ради се о средствима која су 2021. године уплаћена на Јединствени рачун трезора, а у 2022. години иста су враћена на рачун Агенције.

Значајнија разграничења односе се на разграничене приходе од накнада за коришћење радио-фреквентног спектра (1.183.192 КМ), разграничене приходе од накнада за дозволе (112.815 КМ) те на разграничене расходе за набавку роба и услуга (1.582.816 КМ).

Биланс стања приказан је у Табели II у прилогу Извјештаја.

9. ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС ЗАПОСЛЕНИХ (АНГАЖОВАНИХ) ЛИЦА

У оквиру ове тачке наведени су налази у сегменту запошљавања (ангажмана лица) током 2022. године. Налази се односе на пензионисање запослених и уговоре о дјелу.

9.1. Пензионисање запослених

У 2022. години три запослена су испунила законске услове за одлазак у пензију[24]. Међутим, Агенција је каснила с доношењем рјешења о престанку радног односа. За запосленог на радном мјесту помоћника директора, који је у јулу стекао услове за пензионисање, ни са 31.12.2022. године није престао радни однос. Исти је пензионисан у 2023. години. За два запослена рјешења о престанку радног односа донесена су са

[22] Члан 9. Закона о финансирању институција БиХ и члан 44. став 1. Закона о комуникацијама
[23] Средства на жиро рачуну и стање/обавеза коришћења бизнис картице.
[24] Због навршених 65 година;

31.12.2022. године иако је један запосленик услове за пензионисање остварио крајем новембра, а други запосленик почетком децембра.

Наведено поступање је у супротности с одредбама Закона о раду у институцијама БиХ[25] којим је дефинисано да радни однос престаје по сили закона када државни службеник наврши 65 година живота и најмање 20 година стажа осигурања или 40 година стажа осигурања, независно од година живота.

ПРЕПОРУКА 5

Агенција је дужна досљедно примјењивати законске одредбе које регулишу питање пензионисања запослених у институцијама БиХ.

9.2. Уговори о дјелу

Издаци за услуге на основу уговора о дјелу, у 2022. години, остварени су у износу од 47.550 КМ, што је за 35.735 КМ мање у односу на извршење у 2021. години. Ангажман на основу уговора о дјелу је закључен са 13 извршилаца од којих је девет ангажовано током цијеле године. Уговори су закључени за обављање послова чишћења просторија у Регионалним канцеларијама у Мостару, Бањој Луци и Сарајеву (14.400 КМ), послова надзора и контроле безбједности објеката мониторинг станица на територији БиХ (16.800 КМ), процјену вриједности службених возила (450 КМ), израду стручног мишљења везано за специфичан поступак јавне набавке (500 КМ) и експертске послове на усклађивању подзаконских прописа Агенције с релевантним међународним прописима (15.400 КМ).
Иако је Агенција смањила број лица ангажованих по уговору о дјелу у односу на 2021. годину и даље се ангажман путем уговора о дјелу врши за посао систематизованог радног мјеста као и за несистематизована радна мјеста која су трајног карактера.

Законом о обавезним односима уговором о дјелу посленик (предузимач, извођач радова) се обавезује обавити одређени посао, као што је израда или поправак неке ствари или извршење неког физичког или интелектуалног рада и сл., а наручилац се обавезује да му за то плати накнаду. Дакле, уговор о дјелу се потписује за обављање конкретног посла који представља „заокружену“ цјелину. Послови по уговору о дјелу не могу бити послови који имају континуитет нити могу бити послови систематизованог радног мјеста.
Ангажман на основу уговора о дјелу присутан је у дужем временском периоду, а за посљедицу има неусклађеност са прописима и нетранспарентно запошљавање.

ПРЕПОРУКА 6

Сматрамо да ангажовање по уговорима о дјелу треба користити само у изузетним случајевима, за конкретне послове ограниченог временског трајања који се не могу сматрати пословима систематизованих радних мјеста у Агенцији.

Из средстава пројеката Агенција је исплатила 42.600 КМ за ангажман седам лица по уговору о дјелу. У односу на претходну годину издаци су већи за 5.600 КМ. Од седам лица ангажованих по уговору о дјелу за три лица је исплата вршена у континуитету кроз 9, 10

[25] Службени гласник БиХ, број: 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 и 59/22;

и 12 мјесеци у износу од по 1.000 КМ на мјесечном нивоу[26]. Предметни уговори су закључени на период од по три мјесеца.

Такође смо утврдили да је на пројекту „Израде методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства оператора“ ангажовано једно лице током године иако су уговорене обавезе по закљученим уговорим извршене. На предметном пројекту уговор о дјелу с припадајућим порезима и доприносима је једини трошак.

Преостали уговори на пројектима закључени су за период од два или три мјесеца у распону од 1.000 КМ до 1.200 КМ на мјесечном нивоу.

Увидом у закључене уговоре констатовали смо да се у одређеним случајевима не наводи занимање ангажованих лица као и да су још увијек одређени мјесечни извјештаји о раду врло кратки без навођења садржајних информација о обављеном послу.

По питању сачињавања детаљних извјештаја лица ангажованих по уговору дали смо препоруку у претходној години (препорука бр. 11 у Табели 1) те смо оцијенили да Агенција предузима активности које су претходно презентоване, што ће бити предметом даљег праћења до окончања имплементације.

10. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Агенција је донијела План јавних набавки за 2022. годину, како је прописано Законом о јавним набавкама[27].

Према презентованим подацима[28], Агенција је у 2022. години провела 92 поступка јавних набавки. Од наведеног броја, Агенција је провела 13 отворених поступака у вриједности од 1.766.173 КМ и 15 конкурентских поступака у вриједности од 276.360 КМ. У складу с Анексом II дио Б Агенција је провела поступке у вриједности од 215.664 КМ. Агенција је путем директних споразума извршила набавке у вриједности од 122.756 КМ.

Након претходно проведених поступака, укупна вриједност закључених уговора износила је 2.380.953 КМ[29] (914.094 КМ из текућих издатака и 1.466.859 КМ из капиталних издатака).

Ревизијом појединачних процедура јавних набавки (и реализације уговора/оквирних споразума) утврђене су неправилности и недостаци како слиједи:

[26] Ангажман на пројектима „Контрола нивоа нејонизирајућег електромагнетног зрачења у циљу заштите људи у БиХ“, „Изградња сензорске мреже за покривање урбаних средина у великим градовима у БиХ за мјерење заузетости радио-фреквентног спектра, детекцију интерференција и геолоцирање извора емисије“ и „Израда методологије рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства оператора“.
[27] Службени гласник БиХ, број 39/14 и 59/22
[28] Подаци из табеларних прегледа сачињених за потребе ревизије.
[29] Дати износ, као и сви остали износи наведени у оквиру тачке 10. Јавне набавке, је без ПДВ-а.

10.1. Набавка специјалног мониторинг возила

Агенција је у октобру 2022. године покренула отворени поступак набавке службеног специјализованог моторног возила процијењене вриједности 149.202 КМ с ПДВ-ом. Критеријум за додјелу уговора је била економски најповољнија понуда. Тендерском документацијом дефинисани су сљедећи поткритеријуми: цијена 50%, рок испоруке 25% и гаранција 25%. Пристигла је понуда једног понуђача. Агенција је у децембру закључила уговор у вриједности од 141.145 КМ с ПДВ-ом, уз рок испоруке од два дана те гаранцију од 10 година.

Према тендерској документацији тражена је гаранција од 10 година. Утврдили смо да понуђена гаранција није у складу с траженим условима у тендерској документацији. Наиме, уговором је дефинисан гарантни рок за техничку исправност возила од 10 година без ограничења километраже. Изабрани понуђач је у достављеној гаранцији на производ исту понудио на период од 10 година или пређених 185.000 км, зависно од тога шта прво наступи.

Чланом 57. став (1) Закона о јавним набавкама прописано је да се у поступку јавне набавке кандидат/понуђач придржава захтјева и услова из тендерске документације.

ПРЕПОРУКА 7

Агенција је дужна приступити евалуацији понуда сходно захтјевима из тендерске документације, а све у циљу обезбјеђења ефикасног провођења поступака и смањења ризика од евентуалних жалби понуђача.

10.2. Набавка специјалног мониторинг возила

На основу одлуке из септембра 2022. године, покренут је отворени поступак набавке специјалног мониторинг возила процијењене вриједности 76.923,10 КМ без ПДВ-а. Критеријум за додјелу уговора је најнижа цијена. Према Извјештају о преузимању тендерске документације исту је преузело 14 понуђача. На вријеме предвиђено тендерском документацијом је пристигла једна понуда вриједности 76.915 КМ без ПДВ-а. Агенција је закључила уговор у новембру у износу од 76.915 КМ без ПДВ-а.

Приликом истраживања тржишта Агенција је навела да специјално мониторинг возило мора посједовати одређене карактеристике[30].

Проведеним поступцима ревизије уочили смо да у тендерској документацији за набавку специјалног мониторинг возила није захтијевано посједовање наведених карактеристика. Набављено возило по својим карактеристикама има обрисе специјалног путничког/теренског возила, а не специјалног мониторинг возила.

[30] Вожња по неприступачним планинским путевима у свим временским условима; могућност инсталације радио-уређаја и опреме за мјерење радио-фреквентног спектра тежине више стотина килограма; испуњавање референтних стандарда у погледу безбједности због потреба за коришћењем у екстремним условима; могућност инсталације покретног антенског стуба и антена на возило итд.

Агенција ће испоруком набављеног возила прекорачити дозвољени број специјалних путничких/теренских возила дефинисан Правилником о начину коришћења специјализованих службених возила.

ПРЕПОРУКА 8

Приликом набавке и располагања специјалним возилима Агенција је дужна поштовати утврђени број и врсту службених возила регулисан интерним актима.

10.3. Набавка намјештаја

Одлуком о покретању отвореног поступка из септембра 2022. године Агенција је покренула поступак набавке намјештаја процијењене вриједности 67.350 КМ с ПДВ-ом. Иако је према Извјештају о преузимању тендерске документације исту преузело 18 понуђача, пристигла је само једна понуда. Агенција је у октобру с одабраним понуђачем закључила уговор у вриједности од 67.256 КМ с ПДВ-ом.

Увидом у техничке спецификације за одређене робе (столице) захтијевано је посједовање сертификата[31], а да при томе није наведено да је могуће доставити и еквивалент истог. Изабрани понуђач је доставио тражени сертификат на италијанском језику.

Посљедица сачињавања тендерске документације на наведени начин се огледа у сужавању конкурентности односно онемогућавању другим понуђачима да активно учествују у надметању за конкретан поступак јавне набавке. Провођење поступка набавке на овај начин у супротности је са Законом о јавним набавкама.

Законом о јавним набавкама[32] дефинисано је да Техничке спецификације морају свим кандидатима/понуђачима омогућити једнак и недискриминирајући приступ приликом надметања. Такође је дефинисано да се техничке спецификације одређују позивањем на техничке спецификације и, уз уважавање сљедећег редослиједа[33], при чему се свака упута мора означити ријечима "или еквивалент".

ПРЕПОРУКА 9

Агенција је дужна посветити више пажње изради тендерске документације у дијелу техничке спецификације како би се цјелокупан процес набавке провео у складу са Законом о јавним набавкама.

[31] UNI EN 1335Б (Европски стандард за канцеларијске столице).
[32] Члан 54. став (1) и став (2а)
[33] На босанскохерцеговачке стандарде којима се преузимају европски стандарди, европска техничка одобрења, заједничке техничке спецификације, међународни стандарди, друге техничке референтне системе које су утемељила европска тијела за стандардизацију или, ако они не постоје, на босанскохерцеговачке стандарде, босанскохерцеговачка техничка одобрења или босанскохерцеговачке техничке спецификације које се односе на пројектовање, израчун и извођење радова те употребу производа

10.4. Реализација уговора/оквирних споразума

Увидом у реализацију закључених уговора за пројекте, који се финансирају из акумулисаног вишка прихода над расходима Агенције, утврдили смо да је дошло до кашњења у реализацији одређеног броја пројеката. Већим дијелом се ради о пројектима започетим у претходним годинама. Кашњење у реализацији истих у претходном периоду утицало је и на кашњење у извршењу у 2022. години.
За одређене уговоре закључене у 2022. години констатовали смо да је дошло до незнатног кашњења у реализацији. Исти су продужени на основу одобрења директора за мјесец дана односно до истека рока гаранције.

Дефинисани рокови испоруке при провођењу поступка набавке представљају битан селекцијски метод при одабиру понуђача. Посљедица кашњења у реализацији уговора може бити и предмет евентуалних судских спорова.

По питању реализације уговора/оквирних споразума дали смо препоруку у претходној години (препорука бр. 16 у Табели 1) те смо оцијенили како Агенција предузима активности које су претходно презентоване, што ће бити предметом даљег праћења до окончања имплементације.

11. КОМЕНТАРИ НА НАЦРТ ИЗВЈЕШТАЈА

Агенција у остављеном року није доставила коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2022. годину, тако да овај Извјештај представља коначан извјештај без корекција у односу на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2022. годину.

Ревизију у Агенцији за 2022. годину обавили су: Ивана Јурчевић – самостални ревизор за финансијску ревизију (вођа тима), Лутвија Шрндић - самостални ревизор за финансијску ревизију (члан тима), Армин Кораћ – млађи ревизор за финансијску ревизију и Славиша Вуковић – виши ревизор за ИТ ревизију (члан тима).

Контролу квалитета Извјештаја провео је Одјељење за развој, методологију и контролу квалитета финансијске ревизије. Одјељењем је руководио Нељад Хајтић, који је у међувремену преузео функцију замјеника генералног ревизора Канцеларије за ревизију институција БиХ.

Вођа тима за финансијску ревизију	**Руководилац Одјељења за финансијску ревизију**
Ивана Јурчевић, с.р.	Сњежана Баштинац, с.р.

Број: 04-16-1-946/23

Прилози

Табела I - Преглед расхода буџета за 2022. годину
Табела II - Биланс стања на 31.12.2022. године
Табела III - Преглед прихода и примитака за 2022. годину
Изјава о одговорностима руководства

Табела I

Преглед расхода буџета за 2022. годину

Регулаторна агенција за комуникације

Опис	Одобрени буџет	Усклађивања буџета	Укупни буџет	Извршење буџета	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Текући издаци	**8.474.000**	**65.500**	**8.539.500**	**6.765.127**	**79**
Бруто плате и накнаде	5.524.000	0	5.524.000	5.142.401	**93**
Накнаде трошкова запослених	505.000	65.500	570.500	564.889	**99**
Путни трошкови	370.000	0	370.000	123.359	**33**
Издаци телефонских и поштанских услуга	160.000	0	160.000	100.074	**63**
Издаци за енергију и комуналне услуге	118.000	0	118.000	97.009	**82**
Набавка материјала	87.000	0	87.000	45.311	**52**
Издаци за усл. превоза и горива	67.000	0	67.000	46.163	**69**
Унајмљивање имовине и опреме	95.000	0	95.000	80.781	**85**
Издаци за текуће одржавање	950.000	0	950.000	311.220	**33**
Издаци за осигурање	103.000	0	103.000	50.463	**49**
Уговорене и друге посебне услуге	495.000	0	495.000	203.457	**41**
2. Капитални издаци	**2.000.000**	**104.202**	**2.104.202**	**1.822.783**	**87**
Набавка земљишта	0	0	0	0	
Набавка грађевина	0	0	0	0	
Набавка опреме	700.000	76.552	776.552	557.335	**72**
Набавка осталих сталних средстава	0		0		
Набавка сталних средстава у облику права	1.300.000	-32.350	1.267.650	1.265.448	**100**
Реконструкција и инвестиционо одржавање	0	60.000	60.000	0	**0**
3. Текући грантови	**0**	**0**	**0**	**0**	
	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
4. Буџет-непосредна потрошња(1+2+3)	**10.474.000**	**169.702**	**10.643.702**	**8.587.910**	**81**
5. Вишегодишња капитална улагања	**0**	**0**	**0**	**0**	
	0	0	0	0	
6. Новчане донације	**0**	**0**	**0**	**0**	
	0	0	0	0	
7. Програми посебне намјене	**0**	**1.754.114**	**1.754.114**	**1.453.270**	**83**
Методологија рачуноводственог одвајања и трошковног рачуноводства-0704180		23.390	23.390	12.693	**54**

Контрола и провјера поштовања услова дозволе и benchmarking мобилних мрежа у Босни и Херцеговини - Мобилне мреже-0704190		17.570	17.570	0	**0**
Мјерење квалитета широкопојасног приступа интернету у Босни и Херцеговини-0704200		345	345	0	**0**
Централизовани систем за мониторинг броја корисника услуга код свих кабловских оператора-0704210		76.250	76.250	0	**0**
Информациони систем за електронско праћење мрежних ресурса и корисника дозвола у телекомуникацијама у надлежним институцијама путем Географског информационог система (ГИС)-0704220		650.000	650.000	638.827	**98**
Заштита дјеце на интернету у системима корисника дозвола Регулаторне агенције за комуникације-0704230		450.000	450.000	449.280	**100**
Централизовани DMS систем (Document Management System)-0704240		183.047	183.047	175.430	**96**
Изградња сензорске мреже за покривање урбаних средина у великим градовима у Босни и Херцеговини за мјерење заузетости радио-фреквентног спектра, детекцију интерференција и геолоцирање извора емисије-0704250		140.097	140.097	34.789	**25**
Контрола нивоа нејонизирајућег електромагнетног зрачења у циљу заштите људи-0704260		42.228	42.228	23.683	**56**
Израда регулаторног оквира за радио-фреквентне обиме које користе дронови ради заштите постојећих корисника фреквенција-0704270		100.000	100.000	98.056	**98**
Информациони систем за машинско препознавање гласова и ријечи у медијском ТВ и радио простору Босне и Херцеговине (Information System for Voice Recognition - ISvoiceR)-0704280		71.187	71.187	20.512	**29**
8. Укупно (4+5+6+7)	**10.474.000**	**1.923.816**	**12.397.816**	**10.041.180**	**81**

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило 28.02.2023. године.

Генерални директор

_____

Драшко Милиновић

Табела II

Биланс стања на 31.12.2022. године

Регулаторна агенција за комуникације БиХ

Опис	31.12.2022.	31.12.2021.	Проценат (2/3*100)
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	**23.962.056**	**6.386.709**	**375**
Новчана средства	22.246.928	4.723.494	**471**
Краткорочна потраживања	1.680.108	1.639.334	**102**
Краткорочни пласмани	0	0	
Интерни финансијски односи	0	0	
Залихе	0	0	
Краткорочна разграничења	35.020	23.881	**147**
2. Стална средства	**14.805.759**	**14.081.675**	**105**
Стална средства	37.264.399	35.381.715	**105**
Исправка вриједности	22.458.640	21.300.040	**105**
Неотписана вриједност сталних средстава	14.805.759	14.081.675	**105**
Дугорочни пласмани	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
УКУПНО АКТИВА (1+2)	**38.767.815**	**20.468.384**	**189**

3. Краткорочне обавезе и разграничења	**3.858.262**	**2.080.400**	**185**
Краткорочне текуће обавезе	279.151	112.583	**248**
Краткорочни кредити и зајмови	0	0	
Обавезе према запосленима	653.470	436.497	**150**
Интерни финансијски односи	0	0	
Краткорочна разграничења	2.925.641	1.531.320	**191**
4. Дугорочне обавезе и разграничења	**0**	**0**	
Дугорочни кредити и зајмови	0	0	
Остале дугорочне обавезе	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
5. Извори средстава	**14.805.759**	**14.081.675**	**105**
Извори средстава	14.805.759	14.081.675	**105**
Остали извори средстава	0	0	
Нераспоређени вишак прихода/расхода	0	0	

УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	**18.664.021**	**16.162.075**	**115**

Руководство је Биланс стања одобрило 28.02.2023. године

Генерални директор

Драшко Милиновић

Табела III

Преглед прихода и примитака за 2022. годину

Регулаторна агенција за комуникације

Опис	Планирани износ	Измјене и допуне	Укупни планирани износ	Остварени износ	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Непорески приходи	**10.150.000**	**0**	**10.150.000**	**10.572.003**	**104**
Приходи од предузетничких активности и имовине и приходи од позитивних курсних разлика	0	0	0	2.122	
Накнаде и таксе и приходи од пружања јавних услуга	10.150.000	0	10.150.000	10.568.181	**104**
Новчане казне (непореске природе)	0	0	0	1.700	
2. Текући трансфери и донације	**0**	**0**	**0**	**0**	
Примљени текући трансфери од страних влада и међународних организација - донације из иностранства	0	0	0	0	
Примљени текући трансфери од осталих нивоа власти	0	0	0	0	
Домаће донације	0	0	0	0	
3. Капитални примици	**0**	**0**	**0**	**42.960**	
Капитални примици од продаје сталних средстава	0	0	0	42.960	
Примици од финансијске имовине	0	0	0	0	
Примици од дугорочног задуживања	0	0	0	0	
Примици од краткорочног задуживања	0	0	0	0	
4. Укупни приходи и примици (1+2+3)	**10.150.000**	**0**	**10.150.000**	**10.614.963**	**105**

Руководство је Преглед прихода и примитака по економским категоријама одобрило 28.02.2023. године

Генерални директор

Драшко Милиновић

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 2580) предвиђа да ревизор треба добити одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Регулаторне агенције за комуникације Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Агенција) дужно је да обезбиједи да финансијски извјештаји за 2022. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 25/15 и 91/17) и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција Босне и Херцеговине (протокол Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 01-08-02-1-1515-1/15, од 4.2.2015. године). Руководство је такође обавезно поступати у складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2022. годину (Службени гласник БиХ, 42/22) и пратећим упутствима, појашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Агенције.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја и усклађеност са законима и другим прописима;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије;
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи.

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па стога и за предузимање одговарајућих мјера како би се спријечиле и открилe проневјере и остале незаконитости.

Датум, 15.05.2023. године

Генерални директор:

_____

Драшко Милиновић